

Tillsyn över miljöfarlig verksamhet

Samhällsbyggnadsförvaltningen gör tillsyn över miljöfarliga verksamheter för att kontrollera att man följer miljöbalkens bestämmelser, förordningar, föreskrifter, tillståndsbeslut och förelägganden.

I miljöbalkens inledande kapitel (1 - 6) finns gemensamma hänsynsregler och andra bestämmelser som gäller hela balkens område och naturligtvis också tillsynen över miljöfarlig verksamhet.

Vad har verksamheten för konsekvenser för miljön?

Grundprincipen för tillsyn är den som följer av det s.k. kunskapskravet. Detta innebär att alla som bedriver en verksamhet som kan påverka människors hälsa eller miljön negativt är skyldiga att skaffa sig kunskap om verksamhetens miljökonsekvenser.

Verksamhetsutövaren måste därför kontinuerligt planera och kontrollera verksamheten för att motverka eller förebygga skador på människors hälsa och miljön. Förordningen om egenkontroll gäller för alla anmälnings- och tillståndspliktiga verksamheter.

Förordningen innebär att varje verksamhet ska ha en fastställd intern fördelning av ansvaret för frågor som gäller miljöbalken, föreskrifter meddelade med stöd av balken samt domar och beslut som rör verksamheten. Man ska också hela tiden undersöka och bedöma riskerna med verksamheten ur miljö- och hälsoskyddssynpunkt, kontrollera utrustning, ha rutiner för rapportering och utredning av olyckor, förteckna kemiska ämnen med miljörisk samt dokumentera och ajourhålla dessa uppgifter.

Genom att införa miljöledningssystem (Typ ISO14001) kan man utveckla sin egenkontroll och säkrare uppfylla de bestämmelser som följer av miljöbalken.

Tillsynsmyndigheter

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden har tillsyn över verksamheter som är anmälningspliktiga eller så små att de inte når upp till anmälningsplikt. Länsstyrelsen har tillsynen över verksamheter som är tillståndspliktiga.

Kommunen kan på egen begäran ta över tillsynen över tillståndspliktiga verksamheter från länsstyrelsen. Värnamo kommun har tagit över tillsynen över de flesta tillståndspliktiga verksamheterna.

Kostnader för tillsyn och prövning

Den som bedriver miljöfarlig verksamhet är skyldig att betala avgifter och ersättningar som ska täcka myndighetens kostnader för tillsyn och prövning. Kostnaderna är kopplade till myndighetsutövningen dvs. handläggning av tillsyns- och prövningsärenden, inspektioner och genomgång av olika rapporter. Avgifterna ska i viss utsträckning också täcka kostnader för vägledningen i tillsynsfrågor. Beslut om avgift fattas av den myndighet som är ansvarig för tillsynen och av prövningsmyndigheten.

Myndigheten kan utföra rådgivning men också förbjuda en verksamhet

Myndigheten kan påverka den som bedriver miljöfarlig verksamhet att följa lagen genom att ge råd om att följa bestämmelser, förelägga om att följa bestämmelser och vidta skyddsåtgärder, utfärda förbud eller kräva att verksamhetsutövaren lämnar uppgifter eller utför undersökningar.

Ett föreläggande från en myndighet kan förenas med vite för att sätta mer kraft bakom beslutet. Följs inte förelägandet kan myndigheten begära utdömmande av vitet.

Ett föreläggande om skyddsåtgärder eller förbud får normalt inte innebära krav utöver vad som fastställts genom ett tillståndsbeslut. Föreläggande får i sådana fall endast syfta till att tillståndet med villkor efterlevs. Ett tillstånd innebär alltså en form av skydd mot ingripande från tillsynsmyndigheten. En verksamhet utan tillstånd saknar detta skydd och myndigheten kan därför om det behövs ställa krav på nödvändiga skyddsåtgärder. Kraven ska dock vara skäliga.

Sanktioner och straff om miljöbalken inte följs

Om balkens bestämmelser, föreskrifter eller beslut överträds är myndigheten skyldig att anmäla detta för åtal om det finns misstanke om brott. Anmälan ska ske till åklagaren. Miljöbalkens brottsrubriceringar är bl.a.:

- Miljöbrott
- Vållande till miljöstörning
- Miljöfarlig kemikaliehantering
- Otillåten miljöverksamhet
- Försvårande av miljökontroll
- Bristfällig miljöinformation

Straffen som kan dömas ut varierar mellan böter och fängelse i högst sex år.

Vid vissa brott är tillsynsmyndigheten skyldig att utdöma en särskild miljöstraffavgift. Det är en administrativ avgift som skall betalas av verksamhetsutövaren om denna inte följer vissa föreskrifter, t.ex. att lämna miljörapport, påbörja en verksamhet utan att söka tillstånd eller göra anmälan. I förordningen om miljöstraffavgifter finns en bilaga med de gärning-ar för vilka miljöstraffavgift ska betalas och vilka belopp som ska debiteras. Som exempel kan nämnas:

- Inte lämna in miljörapport i tid 5 000 kr
- Utan tillstånd anlägga miljöfarlig tillståndspliktig verksamhet 250 000 kr
- Utan tillstånd bedriva miljöfarlig tillståndspliktig verksamhet 150 000 kr
- Innan anmälan gjorts anlägga eller bedriva anmälningspliktig verksamhet 25 000 kr